

DELA VSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 37.

Sobota 4. maja 1929.

Leto IV.

Po 1. maju.

Drugod in pri nas.

Zavedno delavstvo je tudi letos praznovalo vsepovsod svoj 1. maj. Ogromne so bile majniške manifestacije v Angliji, Franciji, Nemčiji, Avstriji itd. Se celo v Ameriki je pokazal letošnji 1. maj, da se ondotni proletarijat otresa tipičnega ameriškega malomeščanskega mišljenja in stopa pogumno v vrste mednarodnega, razredno-zavednega delavstva. — Tudi v Jugoslaviji je delo počivalo. Vsled prepovedi 1. maja ni bilo sicer javnih obhodov in shodov, zato so se pa vršili številni izleti. Če slovenski meščanski listi pišejo, da se je v Sloveniji povsod delalo, enostavno lažejo. Bile so odprte trgovine — pa še te ne vse — vse, kar v našem gospodarstvu nekaj zaleže, pa je počivalo. Počivalo je tudi delo v železniških delavnicah. Popolno je bilo praznovanje dneva dela v vseh mestih, v Zagrebu in drugod. Pač znamenje, da je tradicija 1. maja tudi v našem delavstvu močno vkoreninjena.

V nekaterih državah so bile manifestacije zelo hrupne in tekla je tudi kri. Zlasti v Berlinu so bili politični spopadi zelo srčiti. Gradile so se cele barikade. Streljalo se je na obeh straneh in padle so na obeh straneh številne žrtve. Nemčija preživlja zopet težko notranjo krizo vsled slepega zadržanja zaveznikov v pogledu reparacijskega vprašanja. Reparacijska konferenca, ki se pravkar vrši, kaže, da nočejo zavezniški

popustiti na reparacijskih dobavah in denarnih dajatvah, čeprav je vse to koncem konca le v korist ameriške finančne plutokracije, ki neusmiljeno izčrpa Evropo. Začel se je tudi že napad na stabilnost nemške marke. Vse to je gotovo sovplivalo na razpoloženje širših mas. Zavezniški bi lahko pokazali večje razumevanje za težki notranji položaj Nemčije, ki utegne v zadnji inštanca služiti dobro le šovinističnim in militarističnim nemškim krogom, ki delajo že sami dovolj na poostreitev notranjega položaja v Nemčiji, da bi mogli v kalnem ribariti. Trezno nemško delavstvo je sicer to politiko izpregledalo in se ni dalo motiti.

Tudi v Franciji se je vlada hotela izkazati s svojimi energičnimi ukrepi, kar pa ni oviralo delavstva, da ne bi praznovalo svoj dan. V samem Parizu se je udeležilo majniške proslave nad 400.000 delavcev.

Tudi v Avstriji je bil 1. maj na višku. Na čelu Dunaj, za njim vsa mesta in vsi trgi Avstrije. Povsod shodi in obhodi. Povsod enodušno navdušenje. Nasprotniki niso mogli motiti te slovesne proslave.

Isto na Češkem, kjer je delavski pokret v polnem procvitu. Češki listi konstatirajo, da je letošnja proslava 1. maja v marsičem še prekosila prejšnje 1. majo.

Letošnji 1. maj je pokazal, da je delavski pokret v stalnem napredku — vzljic vsem križem in težavam.

Nov šolski zakon.

Načrt novega šolskega zakona, o katerem smo že poročali, je bil izdelan že lani. Uvajal je tudi obvezni verski pouk in dolžnost, da se učenci šol udeležujejo z učitelji cerkvenih obredov. Načrt šolskega zakona pa se sedaj nahaja pred revizijo, in sicer obstoja namera, da se verski pouk izvzame iz šolskega zakona ter dovoli verskim cerkvam, da goje versko vzgojo neobvezno za tiste, ki jo zahtevajo, in da so v ta namen na razpolago tudi šolski prostori.

Jasno je, da se tej pametni nameri protivi klerikalizem, češ, da je tudi fašizem spoznal, kako cerkev lahko služi vladni in državi s svojo vzgojo. Dalje pravi, da tudi nihče potem ne bi hotel zasebnega pouka plačevati in pa, kar je glavno: **če se izvede na tak način ločitev cerkve od države, mora nedvomno priti do raznih nepotrebnih in škodljivih konfliktov, strankarskih razdorov in globokega kulturnega nesoglasja.**

Iz teh besed odseva grožnja. Cerkev, oziroma klerikalci, hočejo izsiliti zase privilegirano mesto v državnih šolah, in če se jim to ne posreči, bodo vzgajali narod tako, da bo vzgoja vedla do konfliktov in kulturnih nesoglasij. Tudi v Beogradu so se že zglasili pri vladi razni škofje in nunciji Pellegrinetti, ter tam trkali na vrata. Kakšen odgovor so dobili, nam ni znano.

Vera je duhovna stvar; ni politika. In če predstavniki ver hočejo kot organizacija politično vplivati na politične stranke, na državo, potem to ni več verska cerkev, ampak politična stranka, ki hoče v politiki po dispozicijah političnih razmer subjektivno sodočiti.

Zlasti je pa ločitev cerkve od države in zlasti od šole potrebna, neglede na tendenco klerikalne reakcionarne vzgoje, ker imamo v naši razmeroma majhni državi celo vrsto verskih izpovedanj. Vzgoja bo le tedaj dobra, če bo prosta vseh posebnih metod, ki, kakor je razvidno iz zgoraj navedenega, niso iskrene ne proti državi ne proti narodu.

Naše stališče v tem vprašanju ni novo. Šola je, če je dobra, v javnem splošnem interesu, verstvo pa zanaša v šolo svojo politiko. Kdor hoče gojiti verski kultus, naj to stori in plača sam; s šolo pa ta kult, ki je duhoven, nima nič skupnega.

Klerikalno časopisje se sklicuje na razne države, ki tretirajo to vprašanje, o čemer smo že itak poročali, pozabi pa povedati, da kliče cerkev na pomoč organizirani kapitalizem, da mu pomaga vladati »četrti stan«, kakor je bilo rečeno v načrtu na primer o »katoliški akciji«.

Nasprotniki socialno ponižanih se torej vedno najdejo, kadar drug drugega potrebujejo.

Ustavitev rudniškega obrata.

Leše, 30. aprila 1929.

Dne 26. aprila je naznanilo ravnateljstvo rudnika Leše, da je obratovanje v rovu Barbara vsled zasutja do nadaljnjega ustavljeno. Za enkrat se je poslalo 80 delavcev na dopust, a ostali bodo sledili.

Kratko, drakonično poročilo s strani ravnateljstva. Ali kaj bo sedaj z delavstvom? Z onim delavstvom, katerega očetje in praočetje so si v tem rudniku služili v potu svojega obraza svoj bori kruh? Oni, ki so darovali življenje, svoje zdrav-

je skozi celo stoletje edino družini grofa Henkla v. Donnersmark, da je lahko živel v razkošju in pri tem še spravil milijone, katere bodo lahko uživali še njegovi pozni potomci — ti so danes za plačilo vrženi na cesto! Kam naj sedaj ti reveži gredo? To so povečini oženjeni ljudje, ali pa sinovi onemoglih staršev. Če bodo vsi prizadeti, bo znašalo število nepreskrbljenih ljudi 190 z 126 ženami in 205 otroci ter večjim številom onemoglih staršev, kar znači skupno okoli 600 oseb! To je rezultat stoletne plodnosti rud-

nika. Na eni strani milijoni, na drugi strani pa, ne glede na število žrtev, ki so že legle v grob — še 600 živih beračev. Taka je usoda proletarska!

Zveza rudarjev je tozadevno že podvzela vse korake na merodajnih mestih, da se omili beda prizadetih in najde možnost nove zaposlitve za te ljudi.

Pričakujemo, da bodo ta merodajna mesta storila vse, da se naše najboljše državljane — delavce — ne pusti poginiti od lakote temveč, da se jim omogoči možnost dela in s tem v zvezi tudi preživljanja.

Talpa:

Senzacionalni proces v Nemčiji.

Umor Karla Liebknechta in Roze Luksenburgove pojasnjen.

V zadnjem času posvečajo vsi nemški in tudi drugi listi dolge kolone senzacionalnemu procesu, ki se je vršil pred kratkim v Berlinu. Državni pravdnik in eden najvišjih funkcionarjev-juristov v Nemčiji Jorns je tožil častnikarja Bornsteina rad razžaljenja časti, ker je slednji obdolžil Jorns, da je zatusal afero umora Liebknechta in Luksenburgove. Pri razpravi se je Bornsteinu posrečil dokaz resnice in iz tožitelja Jorns je postal — obtoženec.

Proces je z žarko lučjo obsvetil dogodke, ki so se izvršili pred 10 leti. Sredi februarja 1919. so pripeljali aretiranega Liebknechta in Luksenburgovo v hotel »Eden«, ki je bil sedež zveze najreakcionarnejših nemških častnikov, še povsem ujetih v wilhelmsko miselnost. V noči med 15. in 16. februarjem so naložili oba na avto, odpeljali izven mesta, ju ustrelili, njuni trupli pa vrgli v kanal. Umor je organiziral častnik Pabst, ki je danes voditelj avstrij-

skega Heimwehra, njegov pomagač pa je bil Plug-Hartung, ki je že mrtev; morilec je bil častnik Vogel, ki živi danes v polni svobodi na Nizozemskem. Takoj po umoru je prevzel vodstvo preiskave Jorns ter jo je ne samo zatusal, temveč je tudi omogočil glavnim krivcem pobeg.

Obenem pa je glavni štab iz hotela »Eden« lansiral v časopise vesti, da so Liebknechta ubili vojaki, ko je hotel pobegniti, Luksenburgovo pa da je razjarjeno, rodoljubno berlinsko občinstvo linčalo.

Jorns se danes izgovarja z jalo-vim izgovorom, da mu je to dejanje narekovala ljubezen do domovine; vsi napredni Nemci in tudi sodišče pa se je postavilo na stališče, da taki izgovori prav nič ne drže.

Ta proces je treba uvrstiti v verigo tistih procesov, ki so pokazali, kako krivična in kako izrazito razredna je bila nemška justica v prvih povojnih letih. (N. pr.: Feme-procesi.)

Nov list.

Monarhija kot religija.

V Beogradu je začel izhajati nov list »Pobeda«, ki si je nadel nalogo utrditi novi kurz v državi. Nosi podnaslov: »Organ monarhistične misli«. V uvodniku prve številke se izvaja:

»Naš program, ki ni ovit v nebulozne šlagerje, ki ga ni sestavila nobena stranka za beganje ljudskih mas, se da v kratkih, tudi otrokom razumljivih besedah razložiti: Služiti ideji monarhizma. Zdi se nam, da bo svoboda in bratstvo na zemlji šele tedaj nastopilo, ko bo človeštvo spoznalo velikansko laž političnih doktrin, ki se propagirajo po zločinskih elementih že od takozvane francoske revolucije sem, in ki iščejo pri tem le osebnih ugodnosti. Tudi smo prepričani, da se prava svoboda, enakost in bratstvo ne da doseči po slučajnih elementih, kakor na primer po parlamentarnih predsednikih in voljenih ministrih, temveč le po volji za to veliko idejo rojenega, dednega vladarja. Nikdar še ni blagostanje velikih narodov izhajalo iz deklaracij izvoljenih zastopnikov, nikdar še ni

kak narod postal mogočen in jak, če mu ni stal na čelu od Boga poslan monarh. Zato je prosvetljen absolutizem idealni stvarnik državnega reda. Absolutni monarh — božji poslanik. Monarhija — religija. Za en sam smehljaj Napoleona so se vrgli njegovi izkušeni grenadirji pod kolesa kanonov, da niso obtičala v blatu in da so se mogla pravočasno postaviti v pozicijo. Težko bi moglo pohvalno priznanje kakega parlamenta izzvati podobno požrtvovalnost. Težko bi se našel v republikanskih armadah tolikšen dvig duha, kakor smo ga videli v cesarskih in kraljevih polkih Srbije, Nemčije in Rusije, kjer so vojaki v imenu svojega vladarja in svoje očetnjave z golimi rokami trgali bodočo žico pred sovražnimi strelskimi jarki.«

Na koncu pripominja: »Minula so leta strašne vojne. Iz krvi, prelite na Kajmakčalanu, vstaja novo Dušanovo carstvo.«

Odgovornik urednik tega lista je neki Nemanje Pavlović.

Čast dela.

Dne prvega maja je objavil klerikalni »Slovenec« članek, v katerem dokazuje, kako pometen bi bil korporacijski parlament. Članek seveda trdi, da je delo za skupnost potrebno ter da pride tam, kjer se ta od stvarnika in zakonodavca hoteni red preobrne, do propasti družbe. In tam, kjer sloni družabni ustroj na izkoriščanju, imamo sužensko družbo poganstva. In taka je naša sodobna

družba. Če bi bile te besede iskreno mišljene, bi se dalo o njih razpravljati in ozadje klerikalizma bi bilo kje drugje kakor je. Politika cerkve bi bila drugačna, ker — bi se morala boriti proti poganstvu ter stati na strani dela, da se to vrši za skupnost. Ali to so samo besede.

Važneje v navedenem članku je pa to, da utemeljuje korporativni parlamentarizem s srednjeveškim

Vaša želja je

imeti čevlje, kateri se dobro priležejo, da so čevlji prvostvorne kvalitete ter po odgovarjajoči najnižji dnevni ceni

Uresničite to željo

z nakupom

KARO ČEVLJEV

Maribor, Koroška c. 19

hovstvom. »Slovenec pravi, da je bil utroj cehovstva naravnost idealen. Mesto je Benetke je v svojem razvoju pri približno stotisoč prebivalcih imelo komaj čez sto beračev in še te mase je napram našim kneževsko godilo. Toda »Slovenec« pozablja povedati, da je klerikalna benečanska država bila sloveča po poganskem izkoriščanju trgovine in velikega ozemlja ter da so se Benetke mastile od žuljev tudi naših dežel. (Lep zgled za to nam nudi goli kras!) Sploh pa je vprašanje, kako se je godilo — beračem in zakaj so bili berači, ali ne morda po krivdi bogate benečanske družbe, ki jih je zavržla, ko so v delu izrabili svojo moč.

Benetke nam torej ne morejo služiti kot zgled. Enako tudi ne cehovska »zlata« doba, ker ravno cehovska doba je mati kapitalističnega izkoriščanja. V cehih so se kovali načrti, kako izkoriščati konsumente in pozneje, ko izkoriščati tudi pomočnike in dela vce ter kako si utrditi posebne predpise na račun splošnosti. Potemtakem se je že cehovstvo razvijalo na pravi paganski način, ker ni stremelo za delom v blagor skupnosti, ampak po ustvaritvi korporacij, ki naj imajo paganski značaj izkoriščanja. Tako stoji stvari z »idealnim« cehovstvom; zato tudi ne more biti srednji vek vzor za novo dobo svetovnega razvoja.

Že zadnjič smo povedali, da so se cehovski mojstri polagoma otresli sodelovanja pomočnikov ter jih jeli bolj in bolj izkoriščati. Mojstri so postali dobičkarji, meščani. Tedaj se je ločil delavec od ceha; postal je mojstrov stroj, orodje, ki ga je polagoma začel izpodrivati tudi stroj. In tedaj je prišla očitna ločitev v dva tabora, ki se toliko bolj vidita in čutita, v kolikor služi delo namesto skupnosti — posameznikom in končno danes nevidnemu tretjemu — kapitaliz-

mu. Delavec je stroj in je postal tujec v človeški družbi. Kapitalizem ga pokliče, kadar ga rabi; če kapitalizem delavca ne rabi, pa ostane delavec na cesti brez zemlje, brez denarja, brez živila. Z delavcem je danes nekako tako, kakor je bilo v srednjem veku s tistim, ki ga je cerkev preklela in ga je smel vsakdo ubiti.

Slovenski klerikalizem pa zagovarja, da naj se da vso politično oblast tistemu tretjemu nevidnemu kapitalizmu. Klerikalci sami pravijo, da je današnja družba paganska; vedo, da se s takim parlamentarizmom daje patent obstoječemu paganstvu in vendar ga zagovarjajo. Zakaj, če že posamezniki, ki so vpisani v raznih matrikah, goje pagansko moralo izkoriščanja, koliko bolj bodo to delali tretji — kapitalizem, karteli, trusti, banke itd., če jim daste absolutno gospodarsko in politično moč v roke, zlasti ker so gotovi tudi vaše pomoči.

Navedeni članek je torej jasna izpoved klerikalizma. Ta nam pove, da smatra klerikalizem današnje družbo za pagansko, vendar ji pa hoče dati s korporativnim parlamentarizmom tudi politično oblast absolutno v roke.

»Slovenec« tarna o socialnih krivicah, ki se goče delavstvu, ni torej iskreno.

Za vsakega socijologa mora biti jasno, da je socialno vprašanje, socialni položaj neštevilnega delavstva postal danes tako važen problem, da se ga ne more rešiti enostavno s tem, da se ga izloči iz uprave družbe ter postavi nad njim diktaturo kapitalizma in cerkve, ampak je treba delavcu dati pri upravi enakopravnost in ustvariti socialno sigurnost za vse člane človeške družbe.

To bi bilo delo za skupnost; ono, kar pa predlagajo klerikalci, je podpiranje današnjega paganstva. To po besedah »Slovenca« samega.

Dnevne novice.

Prvega maja je v Ljubljani v mnogih tovarnah in obratih počivalo delo. Prireditve so bile seveda prepovedane tudi pri nas. Zaraditega se je delavstvo sprehajalo po mestu in pokazalo s tem, da spoštuje delo. Videli smo tudi nagelške v gumbnicah, kolesarje in skupine kramljajočih sodrugov in sodrugic po vseh prometnih ulicah, cestah in drevoredih. Tihno praznovanje prvega maja je tudi način, s katerim se povečuje čast dela.

Občinski mandat s. Viktorja Eržena v Mariboru je razveljavljen. S. Eržen je brez konfesije in je zaradi tega odklonil prisego, z izjavo, da je pripravljen položiti zaobljubo v roke župana. Ker pa v zakonu ni predvidena taka formula, je bil njegov mandat razveljavljen. S. Eržen bi torej položil zaobljubo, kakor mu dopušča vest, toda to se mu zaradi predpisov ni dovolilo. To smo morali pojasniti, da se poročilo klerikalnih listov ne bo krivo razumelo, ker menda hotoma ne poročajo bistva. Značilno pa je, da je prisega za brezkonfesionalce v novem kazensko-pravnem redu odpravljena in je tamkaj izrecno navedeno, da se brezkonfesionalci pred sodišči samo zaobljubijo na ta način, da sežejo sodniku v roko in se ta zaobljuba smatra enakovredna prisegi.

Argument za korporativni parlamentarizem. »Slovenec« poroča, da je Kotnikova tovarna za parkete na Vidu pri Vrtniki, ki je last g. Jos. Lenarčiča, odpustila 45 delavcev, češ, da snujejo organizacijo. V soboto zjutraj se jim je predložila v podpis izjava, da so zadovoljni z razmerami,

če niso, pa naj gredo na cesto. I spričo takih razmer, ko se delavcem ne priznava niti koalicijske svobode, pravi »Slovenec«, da bi taki gospodarski zastopniki spadali v parlament. Ako bi šlo po klerikalnih željah, bodo morda uvedle korporacije, ko bodo imele oblast, zopet vislice za delavce, ki bi snovali organizacijo. Iz takih zgledov se vidi vsa neumnost klerikalcev in pa tendenca, kako srčno želi klerikalizem, da bi se mu dobro godilo poleg »boljših«.

Neki gospodarski krogi iz Ljubljane, med katerimi so tudi ljubljanski hišni posestniki, so zopet odjadrali v Beograd z namenom, da onemogočijo odločitev proračuna ljubljanske občine. Mi nečemo braniti proračuna občine, ampak značilno je, da ima ta intervencija namen, kolikor nam je znano, zahtevati, da se znižajo socialno-politične postavke in plače nameščencev v prvi vrsti, oziroma število nameščencev pri občini. Seveda morejo zrasti take zahteve le v reakcionarnih glavah, ki so toliko paganske, kakor pravi »Slovenec«, da ne vedo, da je občina dolžna skrbeti za splošno blagostanje občanov. Kar se pa tiče števila nameščencev na magistratu, smo pa že povedali svoje mnenje. Če jih je res preveč, naj jih občina zaposli tam, kjer je treba; če pa nima dovolj posla, naj pa vpostavi nova komunalna podjetja. To ne bo nič škodovalo občini, splošnosti pa bo koristilo. Mestni nameščenci pa, enako kakor vse delavstvo, še vedno nimajo valoriziranih takih plač, kakor so jih imeli pred vojno. Ti gospodje bi bili dobri zastopniki delavstva in socialnega napredka v novem korporativnem par-

lamentu, ki ga zagovarjajo klerikalci in krščanski socialci. Kaj ne?

Klerikalci in krščanski socialci govore in pišejo o »četrtem« razredu v človeški družbi. Pravijo, da je »četrtri« razred treba zopet pridobiti za cerkev. In potem? — Kaj pa je »četrtri« razred v človeški družbi. Zdi se nam, da ti moške razumejo pod »četrtrim« razredom one delavske množice, ki so odvisne samo od konjunktura, kdaj imajo delo ali ne. Te množice delavstva begajo v skrb za obstanek in v bedi, zato nimajo časa za klerikalce in krščanske socialce. Takih delavcev in ljudi je pa vsak dan več, ker se produkcija »racionalizira« in ker produkcijo vodijo svetovne kapitalistične organizacije, ki nimajo razumevanja za socialna vprašanja in ne zmisli za — splošni blagor. To je v naravi kapitalističnega gospodarstva. Med vrsticami je tudi razumeti pod »četrtrim« razredom vse one delavce, ki se ne oklepajo izrecno krščanske morale in etike, oziroma klerikalnih organizacij. Tudi to je naravna posledica razvoja. Delavstvo ima stoletne izkušnje, da je vsak klerikalizem avantgarda močnejših ali so v pravici ali ne.

Ljubljanski »Škofijski list« objavlja pravila za katoliško akcijo v Sloveniji. Namen katoliške akcije je, da skrbi za versko življenje, za katoliško vzgojo mladine, za splošno prosveto na katoliški podlagi, za vsakovrstno dobrodelnost, za treznostno gibanje, zlasti pa, da skrbi, da prešine krščanski socialni duh vse ljudi, da se dvigne četrtri stan (to je proletarijat) v verskem in socialnem oziru, da krščansko občestvo druži vse stanovce, dalje, da skrbi, da se v javnosti uveljavljajo katoliška načela v šolstvu, javni morali, družbi, gospodarstvu, javni upravi in ljudskih zastopstvih.

Te zadnje naloge katoliške akcije so povsem političnega značaja, vendar proglašajo katoliška akcija svoje delovanje za nepolitično.

Zanimiva je organizacija katoliške akcije. Vodstvo katoliške akcije je v rokah škofijskega sveta, ki obstoja iz škofovega delegata in zastopnikov centralnih katoliških organizacij in vernikov. Škofijskemu svetu pa so podrejeni v posameznih župnijah župnijski sveti, ki so sestavljeni iz župnika in zastopnikov krajevnih organizacij ter vernikov. Organizacija katoliške akcije temelji torej na hierarhični in ne na demokratični podlagi.

Katoliška akcija kaže po tem ustroju tendenco, da bi v različne struje in pokrete javnega življenja položila svoje celice in zagurala na tak način škofom kot poklicanim predstavnikom katoliške cerkve čim odločilnejši vpliv na javno življenje.

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

107

Gospodična se je nasmehnila. V resnici, če bi bila odkritosrčna, bi morala priznati, da se je že udala. Tega seveda ni hotela povedati. Zato je še vedno govorila o svoji sestri učiteljici, ki jo je svarila pred tako vlogo, ki bi jo razgalila pred ljudmi. Leo je odločno zavržal take negledališke in neumetniške predsodke. Gospodična se je končno udala in Leo se je že veselil, da ga ni s svojim naslednjim vprašanjem spravila v zadrego.

»Kdo je ta pisatelj Sila, ki je napisal dramo?« Leo je zardel, Franček in Mirko sta čakala, kaj bo odgovoril.

Iz zadrege pa mu je pomogla igralka sama, ki se je precej nerodno zarekla.

»Ali ni to nek hrvaški pisatelj?«

Leo ni pomišljal dolgo, kar prikimal je, kot da govori čisto resnico in gospodična Komanova je pristavila: »Saj sem si mislila, ker sem že nekaj njegovega brala... Hrvat je. Vi pa ste prevedli v slovenščino, kaj ne...« — »Da!«

Leo, Franček in Mirko so se spogledali. Franček bi skoraj butnil v glasen smeh, da se ni v zadnjem trenutku obrnil k oknu, potegnil robec iz žepa in navidez kihnil. Leo je zaropotal s stolom in napovedal vajo za dva dni. Tako je rešil situacijo. Ko je igralka zaprla vrata za seboj, so se vsi trije začeli smejati na ves glas.

»Gospod hrvaški pisatelj Sila, čestitam...« se je porogal Franček. Še dolgo so se smejali.

Vse delo je ležalo na Leonu. On si je akademijo zamislil, on jo je moral voditi in izvesti. Mirko ni bil uporaben, ker je bolehal; Franček ga je vedno strašil s skrbjo, da bo Mirko na dan akademije obel. Leo sredi dela in skrbi ni imel smisla za njegovo bolezen, zato kratkoma ni veroval vanjo, če tudi se je za vsak slučaj zasigural na tistem, da bi ob Mirkovi odsotnosti recital sam njegove pesmi. Največ skrbi mu je napravil dijaški orkester, ki se je na zadnje razpršil. Tako je morala odpasti uvodna overtura. Jezil se je nad neresnostjo učiteljskega Bajca, ki je napravil že nekaj stroškov, na koncu pa prijavil odstop orkestra, ki radi nerednosti posameznih članov ni bil sposoben za nastop. Tako je moral to točko črtati.

Dva dni pred nastopom je odpovedal sošolec Maček. Moral bi igrati na violino, pa je imel rane prst, ki mu je začel otekati vedno bolj. Leo bi bil ves iz sebe, da ga ni Mirko opozoril na mladega, talentiranega četrtošolca Šavnika, ki je z veseljem sprejel svoj nastop. Franček in Mirko sta natisnila na domači tiskarni proklam in nato so ga razposlali in razdelili med mestno gospodo. Vsakega profesorja so povabili osebno. Ves teden je že vršelo med študentarijo, če tudi se nihče ni prav zavedal, kaj se pripravlja. Edino Leo, Franček in Mirko so bili prepričani, da bo po predstavi prav gotovo halo. To je pričakoval tudi profesor Janko, ki je baje že precej preživel svojega mačka in ni več toliko pil. Ob priliki volitev so ga razglasili za socialdemokrata in v naprednem dnevniku je izšel takrat napad nanj.

Užaljenost pa je zadnje dni vedno bolj kazal profesor Kaučič, ki je imel po tradiciji pri takih dijaških prireditvah uvodni govor. Leo je to kategorično odklonil in se tako že pred predstavo zameril. Študentom pa je dejal: Zakaj bi moral na dijaški akademiji govoriti profesor? Kdo to pravi? Saj priredimo akademijo študentje in če bo treba kakih uvodnih besedi, povedal jih bom sam. Ne zdi se mi lepo za mladega človeka, če vedno visi na profesorskih kildah. Nismo več otroci, da bi ne znali govoriti. Umetniška akademija bodi svoboden glas mladine. Zato ni treba, da bi kak profesor milostno izpregovoril o tej mladini in jo priporočil. Nam ni treba nobenega priporočila, nobenega priznanja. Sami se dobro zavedamo, kjer smo...«

Nihče mu ni ugovarjal, samo Mirko je pripomnil, da bo huda zamera. Leo pa ni imel druge besede za odgovor kot: »Bodi!«

Ker je bil za ves nastop osebno odgovoren in ker se je bal deficita, je zadnji teden prodajal po mestu vstopnice sam. Najmanj polovico jih je hotel prodati, da krije vsaj stroške. Od hiše do hiše je šel. Kjer je vedel, da stanuje kak rodoljubljen ali sploh znan človek, oče ali sorodnik kakega študenta, povsod je vstopil, pokazal plakat, dal vabilo in ponudil vstopnice. Tako je romal ves teden po mestu. Celu predpoldne je hodil, kar mu je razrednik rad dovolil. Vesel je bil Leonove aktivnosti in samozvesti. Tako je v soboto popoldne imel razprodanih več kot polovico vstopnic. Vesel, da je s tem akademijo krita in rešena, če kdo pride v gledališče ali ne, je popoldne obračunal z gledališko blagajno. Ob pol 14. uri je imel napovedano generalko, ki jo je moral do 16. ure končati.

Za javnost torej ne more biti dvoma, da ima politična »katoliška« akcija namen, uveljavljati svoja načela. Drugo pa je vprašanje, kakšna socialno-politična načela ima cerkev. Ta načela poznamo. Predvsem odreja cerkev enakopravnost človeštvu, zaradi tega sloni tudi njena akcija na diktaturi od zgoraj; dalje ne omenja akcija nikjer opravičene zahteve po socialni pravičnosti in pravici, pač pa sanja o dobroti, ki naj pokupi siromašne duše, ki naj bodo zadovoljne z miloščino ter žive izkoriščani, namesto, da bi zahtevali svojo naravno pravico do življenja.

Katoliška akcija je celična organizacija, ki naj povsod ruši samorash napredek in razvoj ter porajajočo se svobodo in čut demokracije. Katoliška akcija ima poleg verskega namena tudi namen, uveljaviti načelo gospodarja in hlapca. To je staro načelo in moderna cerkev je na strani gospodarja v dejanjih, v besedah pa — ki nam nič ne koristijo — na strani trpečih.

Proračunska seja ljubljanskega občinskega sveta se je vršila v ponedeljek, torek in sredo preteklega tedna. Proračunska debata je med občinskimi svetniki, ki so bili pristasi bivših meščanskih strank, jasno pokazala dve skupini. Ena skupina (župan dr. Puc in bivši podžupan profesor Jarc) je nastopala za predloženi proračun, druga skupina, ki jo reprezentirata sedanjí podžupan, bivši minister Serbec in minister Hribar, je pa proračun pobijala. Serbecova kritika — zlasti glede prodaje obligacijskega posojila družbi Siemens-Schuckert je bila stvarno opravičena. Tekom debate pa se je pokazalo, da je vsa ta kritika samo pretveza in da želi Hribar-Serbecova opozicija doseči razpust sedanjega občinskega sveta ter da ima neke skrite namene glede nove občinske uprave. Zaradi tega so tudi vprizorili eksodus iz proračunske seje. Ta poskus se je pa klavrno izjalovil, ker se je bivši podžupan Jarc, ki leži v bolnici, dal prenesti iz bolnice v občinsko dvorano, da je mogel glasovati za proračun. Zanimiva je bila situacija pri glasovanju. Glasovanje je sabotiralo 11 bivših klerikalcev in dva bivša radikala. Za proračun je glasovalo 22 bivših demokratov, 1 bivši radikal in 3 bivši klerikalci. Proti proračunu pa so glasovali zastopniki delavskih interesov Likar, Miklošič in Uratnik in pa na kandidatni listi bivše SLS izvoljeni delavci Rutar, Rajner in Golmajer. Značilno je, da se v časopisnih polemikah, ki so se razvile po sprejetju proračuna, obe skupini, namreč Puc-Jarčeva in Serbec-Hribarjeva sklicujeta na duha 6. januarja in očitata druga drugí, da tega duna ne razume. Zdi se nam pa, da eni kakor drugi ni prav; posebno še Hribar-Serbecova skupina misli, da se je v sedanjem času, ko ni volitev in ko ljubljanski prebivalci nimajo prilike, da bi mogli vplivati na sestavo občinske uprave, tudi priložnost, da si pridobi na ljubljansko občinstvo upravo tak vpliv, ki bi ga jim ljubljanski volilci nikdar ne dali.

Občine naj ne zidajo stanovanjskih hiš. To je sedaj ošček hišnih lastnikov in »gospodarskih krogov«. V Ljubljani so izračunali, kako se je občina zadolžila zaradi zidanja stanovanjskih hiš, kakor bi ne vedeli, da ima občina zato tudi veliko imovino. Pravijo ti modrijani, da mora občina samo žrtvovati in nakagati davke, če daje stanovanja ceneje v najem, ali pa odirati najemnike, če drago oddaja stanovanja. Taka je modrost spekulantov. Mestna stanovanja so socialna potreba in protiutež proti oduševanju. Mestne hiše gradi splošnost in jih plača. Hiše plača občina, ker so najkasneje v dvajsetih letih njena nezadolžena last in koristijo potem splošnosti. Zasebni lastnik pa plača hišo v dvajsetih letih z oduševsko najemnino svojih strank, pa je njegova. V tem je tista moralna in socialna vrednost občinske stavbne akcije. Najemniki v občinskih hišah torej opravičeno plačujejo manjši odstotek za obrestovanje in amortizacijo občinskih stanovanjskih hiš, ker bi bilo nemoralno, če bi si hotela občina na

račun brezstanovanjcev ustvariti milijonsko imetje.

Na Danskem bo sestavil vlado socialni demokrat s. Stauning. Ker soc. demokrati nimajo večine, dasi so najmočnejša stranka v zbornici, bodo povabili demokrate k sodelovanju.

Umrl je vojvoda Stepa Stepanović, eden srbskih vojskovodij v svetovni vojni, v 73. letu starosti.

Razorožitvena konferenca v Ženevi išče, kako bi se lotila celotnega kompleksa vprašanj o razoroževanju. Američani so predlagali, da naj se razpravlja o razdelitvi in razmejnitvi vojaških sil na kopnem, ter da se morajo izvežbane čete vštevati v stalež določenih kvot. Kitajska pa predlaga, da naj se odpravi splošna vojaška obveznost.

Parlament pogorel. V Sofiji je pogorelo poslopje bolgarske poslanske zbornice. Arhiv so rešili. Požar je nastal ponoči najbrže zaradi električnega stika.

Zedinjene države še ne bodo priznale Rusije. Senator Borah se poteguje za priznanje Rusije. Merodajni političarji pa še nočejo o tem ničesar slišati.

Število podmorskih čolnov. Anglesko-britanska država ima 50, Zedinjene države 122, Francija 52 in Italija 43 podmorskih čolnov. Število vojnih ladij v štirih državah znaša torej 267.

Za odpravo smrtnih kazni. V kazenskopravnem odseku nemškega državnega zbora je bil stavljen predlog za odpravo smrtnih kazni z določbo, da se sme obsojence na dosmrtno ječo, če so pomiloščeni, izpustiti trajno ali pogojno, kadar je podano jamstvo za varnost. Če je treba, se jih sme dati pod policijsko nadzorstvo. Socijani demokrati ta predlog podpirajo, proti so pa ljudska in gospodarska stranka. Minister pravde je ob tej priliki tudi povedal, da se je v Nemčiji izvršila zadnja smrtna obsodba 10. julija 1928, ker se je vlada postavila na stališče, da naj se ne izvrši nobena smrtna obsodba več.

Naša emigracija v februarju. Po statistiki, sestavljeni po Izseljeniškem komisarijatu v Zagrebu se je izselilo iz države v mesecu februarju t. l. v prekomorske kraje 1145, to je 574 manj kot lani v februarju. Tudi skupno število izseljencev (2179) za razdobje od 1. januarja do konca februarja t. l. je za 732 oseb manj kot v razdobju preteklega leta. Izselilo se je največ ljudi iz Hrvatske in Slavonije (314), iz Vojvodine (310), iz Dalmacije (300). Iz Slovenije se je izselilo 96 oseb, iz Bosne in Hercegovine 66, iz Srbije 47 in iz Črne gore 12. Od teh je bilo 67 odstotkov kmetov. Največ izseljencev je odšlo v Argentino (562). V Severno Ameriko je odšlo 212 oseb, v Kanado 186, v Uruguay 74, v Brazilijo 51 itd. Vrnilo se je skupno v tem mesecu 272 oseb. Skupno se je vrnilo v času od 1. januarja do konca februarja t. l. 502 oseb, medtem ko se je lani v istem razdobju vrnilo skupno 470 oseb.

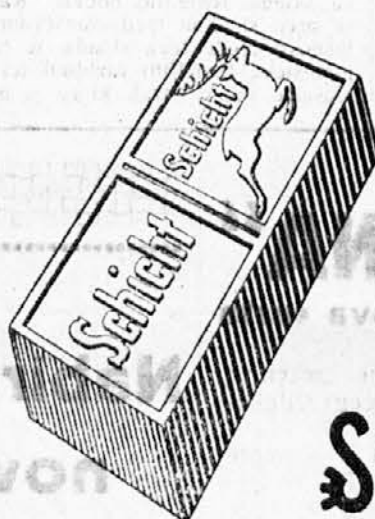
Klerikalni borbav kar naprej hujša prikrito in neprikrto. V nedeljski številki sviri »Slovenec« inteligenco pred podzemskimi, eruptivnimi, vulkanskimi silami nasilnega socialnega prevrata. Zdravilo za to je krščanska vzgoja in krščanska dobrotlost. Lepo! To je, prvič, izmišljena indirektna denunciacija, drugič potrebujejo nezaposleni delo in primeren zaslužek, bolni zaostano preskrbo, onemogli preskrbo za onemoglost in starost, to je njih pravica in dolžnost družbe. Dobrotlost je kapljica v morje, dočim bi moral imeti delavec svojo zakonito pravico. Zakaj se klerikalci ne ogrevajo za rešitev teh vprašanj? In pravijo, da naj se jim da več vere z vzgojo in dobrotlostjo.

Na Angleškem so se pričele širiti črne koze. Tudi v Parizu sta obolela dva trgovca. Zdravstveni krogi sicer trdijo, da za Evropo ni nevarnosti, vendar so potrebne najstrožje odredbe.

Vsaka delavska družina mora biti včlanjena v »CANKARJEVI družbi«!

Lepa Črnogorka

ceni lepo perilo
in skrbi, da bo
dolgo trajno in
se vedno bleščalo
od snage. Ona
radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

Kongres organizacije železničarjev.

Organizacija Zedinjene zveze železničarjev Jugoslavije je imela dne 14. in 15. aprila svoj tretji redni kongres v Zagrebu. Na kongresu je bilo 58 delegatov, ki so zastopali 5320 rednih članov. Zastopane so bile na kongresu vse pokrajine, zlasti pa vsi važnejši centri države.

V imenu URSSJ-a je pozdravil kongres sodrug B. Krekič, v imenu delavskih zbornic pa sodr. V. Pfeifer. Čehoslovaško zvezo železničarjev je zastopal sodrug Stamen; nemška, avstrijska, poljska, bolgarska organizacija in druge, so kongres pozdravile. Enako je storilo tudi mednarodno tajništvo transportnih delavcev v Amsterdamu. Med pozdravi je bil tudi prav pristrčno sprejet pozdrav organizacije pomorskih delavcev v Splitu.

Stvarno in strokovno dovršeno poročilo o poslovanju uprave zveze v minulem letu je podal tajnik sodrug Stanko. Poročilo tajnika kakor tudi blagajnika se je na predlog nadzorne odbora vzelo z odobrenjem na znanje. Kongres je poudaril težkoče, ki ovirajo organizacijo v nje delovanju, obenem pa konstatiral, da se Zveza ob naporih odborov in vsega članstva lepo širi po Sloveniji, Hrvaški, Bosni, ter da ima zaznamovati uspehe tudi v Dalmaciji ter deloma v Vojvodini in Srbiji. Zanimanje za organizacijo je med železničarji zbudilo neutrudno delovanje organizacije za dosego najpotrebnejših interesov železničarjev vseh kategorij.

Pri točkah, v katerih se je razpravljalo o položaju železniškega osebja, se je naglašalo, da se zakonita zaščita, ki jo uživajo delavci v privatnih podjetjih, pri železnicih ne upošteva. Pravilnik za osebje pa še do danes ni zagledal belega dne, tako, da so po desetih letih železničarji še vedno v polni negotovosti. Slabe razmere so tudi v humanitarnem fondu, ker uprave železnice ne plačujejo redno prispevkov, ampak jih rabijo same. Ti fondji se združujejo z delavskimi prispevki, a upravlja jih oni, ki ne plačuje svojih prispevkov.

Navajalo se je tudi mnogo pritožb, da se železničarjem omejujejo razne pravice glede dopustov, raznih doklad, službene obleke itd. Ali to se godi večinoma le tam, kjer ni organizacije, da bi se pobrigala za zajamčene pravice železničarjev.

Kongres je izvel tudi nekaj reform geleda poslovanja sekcij in delovanja podpor.

Takoj po kongresu se je vršila seja nove uprave in sekcij, na kateri se je sklenilo, da se osnuje za Srbijo oblastno tajništvo v Beogradu. Za oblastnega tajnika je uprava imenovala s. Bogdan Krekiča, ki se mu bo nedvomno posrečilo, da dvigne tudi v Srbiji železničarsko organizacijo, ker smo prepričani, da bodo razvili organizacijsko delovanje tudi vsi oni sodrugji, ki so bili že nekdanj nosilci lepega železničarskega gibanja v Srbiji.

DTE „Svoboda“, Studenci priredi v nedeljo, dne 5. maja 1929, v prostorih telovadnega doma **društveni telovadni nastop**

pri katerem sodeluje Glasbeno društvo žel. del. in uslužb. — Po nastopu prosta zabava. — Vstopnina 3 Din. Zbirališče ob pol 14. uri pred gostilno Majhenič. Odhod točno ob pol 15. uri. Vsem bratskim društvom kličemo: Dobrodošli! Odbor.

Zadružno gibanje.

Okrožne konference Kodesa

kakor so bile najavljene, so se dosedaj vse izvršile. Zadnjo nedeljo sta se vršili konferenci v Prevaljah in Celju.

Okrožne konference v Prevaljah se je udeležilo 23 delegatov iz krajevnih odborov Prevalje-Leše, Guštanj, Mežica, Crna in Helena. Konferenci je predsedoval z. Lovro Kuhar iz Guštanj, centralo sta pa zastopala z. Kobler in Kristan iz Ljubljane. — Pravilnik okrožnega odbora se je po temeljiti objasnitvi sprejel soglasno na znanje. Z. Kobler je k točki: Izvršitev sklepov občnega zbora obširno poročal o uvedbi posmrtninskega sklada, z. Kristan pa o akciji v deležnem mesecu maju. Debatu so se udeležili z. Sterže, Obrtnar, Verčko, Hočnik, Koren, Podgoršek, Kuhar in Kristan. Vsi debatanti so priznali ogromni pomen uvedbe tega sklada. Pojasnili so, da vlada med članstvom glede sklada še marsikatera nejasnost, ali poskrbeli bodo, da se prednosti tega sklada pravilno pojasnijo. V okrožni odbor so bili izvoljeni naslednji: Ivan Verč-

ko (Guštanj), Pavel Koren, Anton Topolovec (Prevalje), Mihael Jelenko (Leše), Valentin Kapun (Mežica). Namestniki: Franc Lepko (Prevalje), Avgust Brunet (Crna), Franc Šrot (Leše). Kontrola: Anton Sterže (Crna), Franc Podgoršek (Leše), Mirko Švab (Leše). Namestniki: Josip Sikora (Guštanj), Lovro Capuder (Mežica).

Okrožne konference v Celju so se udeležili krajevni odbori Celje, Gaberje, Ljubno in Soštanj, skupno po 19 delegatih. Konferenci je predsedoval z. Ramšak iz Celja, centralo sta pa zastopala z. Koren in Ajdiškova iz Ljubljane. Pravilnik o delovanju okrožnih odborov je vzela konferenca soglasno na znanje. K točki: Sklepi občnega zbora in o posmrtninskem skladu se je razvila živahna debata, v katero so posegli z. Janežič, Arzenšek, Primožič, Vodopivec, Krvinšek in Arnshek. Vsi po vrsti so se izrazili za posmrtninski sklad, zlasti so vpejavo odobraval delegati iz Soštanj. V okrožni odbor so bili izvoljeni: Josip Goričan, Alojz Božič, Martin Požun, Emanuel Janežič, Martin Polutnik; namestniki: Ivan Ribič, Jakob Vodopivec, Franc Arnshek in Martin Plankar. Kontrola: Anton Arzenšek (Soštanj), Franc Bačun; namestniki: Planšek in Josipina Wohrlab (Soštanj).

Zadružni shod v Kamniku se je vršil preteklo nedeljo v gostilni »Amerika«. Shodu je predsedoval z. Perpar. O tekočih zadevah in stremiljenjih zadruge je poročal z. Svetek iz Ljubljane, ki je obširno razložil velike prednosti zadružništva, kar so vzeli zborovalci z odobravanjem na znanje. Iz strokovnega stališča se je priglasi k besedi s. Jakomin iz Ljubljane, ki je z globokimi utemeljitvami priporočal zlasti industrijskim delavcem, da se z vso ljubeznijo oklenejo prekornih zadružnih organizacij. Enodusen sklep shoda je bil, da se bodo vsi člani odzvali akciji za zadružni mesec.

Velik zadružni shod v Borovnici se je istotako vršil preteklo nedeljo. Obilna udeležba na shodu, kateremu je prisostvovalo preko 100 zadružnikov in zadružnic, zlasti mnogo ženstva kaže, da je zadružna akcija na višku in da tudi široke množice delovnega ljudstva čimdalje bolj spoznavajo velike moralne in materijalne prednosti zadružništva. Na shodu je poročal predsednik OOK z. Čebular iz Ljubljane, ki je vse tekoče probleme, zlasti uvedbo posmrtninskega sklada, temeljito obdelal. Kakor je bilo še pred shodom med članstvom precej nejasnosti glede tega sklada, je ta shod vse pomisleke temeljito razblinil ter uveril poslušalce, da je korak, ki ga je napravil Ko-

des z uvedbo tega sklada prav zgodovinske važnosti na polju socialno-političnega udejstvovanja delovnega ljudstva Slovenije. — Isti referent je po sklepu OOK priredil dne 26. aprila v Tacnu pri Ljubljani skiptično predavanje, katerega se je udeležilo okoli 30 poslušalcev. V zadružno organizacijo je pristopilo takoj 8 novih članov, ki so pa obljubili, da bodo privedli še mnogo drugih.

Ljubljanski OOK na delu.

Za otvoritev propagandne akcije je sklenil ljubljanski OOK prirediti v prvih dnevih maja naslednje prireditve: Za okraj Trnovo se bo vršil zaupniški sestanek dne 6. maja zvečer v prodajalni, za okraj Sodna (Tavčarjeva ulica), se bo vršil sestanek v sredo, 8. maja, v prostorih Delavske zbornice. Višji bo priredil na dan 9. maja (praznik) ob 3. uri popoldne v Zadružnem domu na Glincah velik shod konzumentov, na katerem se bo obravnavalo o nalogah in ciljih zadružništva.

Za okraj Vodmat-Moste se bosta pa vršili dvojje skiptičnih predavanj o zadružništvu, in sicer 4. maja ob pol 8. uri zvečer v gostilni Kavčič za delavce tovarne »Saturnus« in kemične tovarne, za konzumente v Zeleni jami pa v petek, dne 10. maja, ob pol 8. uri zvečer v gostilni Krušič v Zeleni jami. Vse konzumente in druge prijatelje zadružništva vladno vabimo, da se teh prireditev polnoštevilno udeležijo.

Tajništvo Kodesa.

Maribor.

Delavska akademija

mariborskih delavskih kulturnih društev se vrši v soboto, dne 4. maja t. l., v dvorani »Union« (Götz). Vstopnice se dobe v prodajni v administraciji »Volksstimme«, v Konzumnem društvu in pri delavskih zaupnikih. — Sodrugi, sodružice! Posetite vsi do zadnjega to prireditev!

Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, podružnica Maribor, sklicuje javni članski sestanek privatnih nameščencev, ki se bo vršil v petek, dne 3. maja 1929, ob 20. (8.) uri, v prostorih hotela »Pri zamorcu«, Gosposka ulica 30. — Dnevni red: Naše stališče o uredbi o odpiranju in zapiranju trgovskih in industrijskih obratov ter pisarn. Vse nameščence se opozarja na velevažnost tega shoda. Gre za ohranitev težko pridobljenih pravic. Gostje dobrodošli!

Ljudska univerza v Mariboru. V soboto, dne 4. maja, ob 8. uri zvečer predava v Apolo-kinu na podlagi lepega filma čilenska pisateljica ga. Juanita Garcia iz Santiaga o temi: »Od Indijance k evropski kulturi v Južni Ameriki.« — O njenem zagrebškem predavanju pišejo listi zelo pohvalno. — Ga. Garcia se nahaja na turneji po celi Evropi. — V ponedeljek, 6. maja, ob 8. uri v veliki kazinski dvorani. Evgenetkinja ga. Jutta Baumgartner predava o temi: »Bodi zdrava, lepa in srečna!« Predavateljica razpravlja o najintimnejših vprašanjih ženske higijene, seksualnega in splošnega življenja. Dostop je dovoljen samo ženskam nad 18 let! S predprijavo za obe prireditvi se je že pričelo.

Okrožna skupina drž. nam. in upok. v Mariboru vabi na informativni sestanek v nedeljo, dne 5. t. m., ob pol 10. uri v mali dvorani Narodnega doma. Poročal bo član odbora Zveze v Ljubljani o plenarni seji Glavnega saveza, zlasti pa o izglelih za revizijo uradniškega zakona.

Član „Cankarjeve družbe“

bo vsak organizirani sodrug in sodružica. Zaupniki, ki ste dobili bloke, ali jih imate že izpolnjene? Pišite po druge. — Cankarjev spomenik postavimo velik — zato bodite vsi člani.

+ Nekaj posebnega Vam nudi pri nakupu birmanskih daril tvrdka M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosposka ulica 15, trgovina z urami in zlatnino. Samo prvovrstna kvaliteta, neverjetno nizke cene, poznano velika izbira, tudi na obroke.

REPERTOAR.

Sobota, 4. maja, ob 20. uri: »Romeo in Julija«. Ljudska predstava. Pri globoko nižanih cenah. Zadnjič.

Nedelja, 5. maja, ob 20. uri: »Graf Luksemburški«. Nižane cene. Kuponi.

Mariborski gledališki abonenti se naprošajo, da vplačajo vse zaostanke in zadnji obrok abonmana, ki je zjad zapadel čim prej, a najdalje do 8. maja.

Ljudska predstava »Romeo in Julija« v mariborskem gledališču. V soboto, 4. maja, zvečer se vprizori divna Šekspirjeva tragedija ljubezni kot ljudska predstava, menda zadnjikrat v sezoni. Da si lahko ogledajo to izvršno uspešno predstavo najširši sloji, veljajo zanjo popularne cene. (Sedeži po 15, 12, 10 in 6 Din, stojišča po 4 in 3 Din.)

Trbovlje.

Zopet žrtev dela. Dne 24. t. m. se je v revirju »Agnes« smrtno ponesrečil 29-letni rudar Josip Selšek s tem, da je padel z vozičkom vred v 60 m globok jarek, kjer je obležal s popolnoma razbitimi kostmi. Pokojni zapuščila mlado vdovo z 1 otrokom. Meščansko »Jutro« z dne 25. aprila t. l. štev. 96 v rubriki pod naslovom »Smrtna nesreča v Trbovljah« piše med drugim tudi sledeče: »Pogostih nesreč so delavci čisto sami krivi, ker ravnaajo pri delu večkrat neprevidno«. To je že »Jutro« večkrat napisalo. Nikdar se še pa ni vprašalo, kaj je vzrok tej neprevidnosti. Mi mu tega ne bomo razlagali, pač pa bi priporočali tistim rudarjem v Trbovljah, ki so naročniki »Jutra«, da ga oni vprašajo ali pa pouče, kdo je pravi povzročitelj teh nesreč! »Jutro« ostane pač »Jutro«: ljubši in svetejši mi je debel akcijonar, kot ubiti delavec!

Iz Dravograda.

Iz Dravograda: Tukajšnji člani društva »Treznost«, esperantisti in privatni nameščenci priredijo na praznik, dne 9. maja, skupen izlet na Ojstrico-Košeniak (3 ure). Odhod ob 6. uri od hotela »Pošta«. Prijatelji našega gibanja in ljubitelji planin, bližnji in daljni, prijazno vabljeni.

Eksportna hiša

„LUNA“

Maribor, Aleksandrova cesta

Najcenejši nakup galanterije, vezene, otroških igračk ter pletenine domačega izdelka:

otroške nogavice od Din 5.— naprej	
damske	7.—
moške nog. (sokni)	6.—
vezene	1.—
čipke	1.—

Pleteni telovniki z rokavi, puloverji, cele obleke, perilo za dame in gospode, opreme za novorojenčke lastnega izdelka. Nadalje nudim: kravate, samoveznice, svilene trake, gube, sploh vse potrebščine za šivilje in krojače po brezkonkurenčnih cenah

Nabirajte nove naročnike

MALA NAZNANILA.

I^a gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki širini dobavlja in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Produktivna zadruga mizarških mojstrov

R. Z. Z. O. Z.
Maribor, Vetrinjska ulica 18.
Mobilije. Lasna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najfinije izdelave, iz mehkega, trdega, kakor tudi iz eksotičnega lesa, po znatno nižanih cenah, zelo solidno in dobro delo. Eno leto garancije. Samo pri Produktivni zadrugi mizarških mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Tvornica štampiljk

in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin

T. Soklič

Maribor, Aleksandrova c. 43.

Važno za vse!

Vsakovrstna popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, dvokoles in motorjev, emajliranje in poniklanje. Shranjevanje dvokoles in motornih koles brez zimo, vse to nudi in izdeluje mehanična delavnica

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
Tattenbachova ulica 14.

Elektrotehnična delavnica

PRATTES & TRABI,

Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.

Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoni. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Kovčki za potovanje,

torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d. Maribor, Sodna ulica št. 20

Prav nič Vas ne stane

ako si ogledate letošnjo bogato zalogo vsevrstnega spomladanskega in letnega manufakturnega blaga pri tvrdki

L. ORNIK, Koroška cesta 9

Velika izbira prekrasnih desenov za obleke in plašče pravkar dospele iz največjih angleških in čeških tovarn. Vsled tega so tudi umevne **NAJNIZJE CENE** kljub plačilnim olajšavam.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici štev. 2 in na Glavnemu trgu štev. 18

Moderno in higiensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pečivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih pečiva na zavarovalno znamko D. P.